

وست

نوشته‌ی نادر ابراهیمی
نقاشی از نورالدین زرین کلک

کلاخ‌ها

نوشته‌ی نادر ابراهیمی

نقاشی از نورالدین زرین کلک

سازمان انتشارات

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

سازمان تحقیقات طاولوس، خیابان حسن شماره ۳۱، تهران

چاپ نون - اسفند ۱۳۴۸

چاپ دوم مرداد ماه ۱۳۵۲

کتابی حقوق محظوظ است

درختِ چنار با سرو سبز دوست بود.
توی همین دهکده پرنده‌ی کوچک قشنگی زندگی می‌کرد به نام «چرخ‌ریسک». و این
پرنده‌ی کوچک کارش نامه‌رسانی بود.
سال‌های سال بودکه پرنده و چنار و سرو، خوب و خوش در کنارهم زندگی می‌کردند.
آب و خاک به درختان خوراک می‌دادند و پرنده برای آنها آوازهای خوب می‌خواند.
اینطور زندگی می‌کردند تا اینکه یک روز صبح، همه‌چیز بهم ریخت.
و دهکده‌ی آرام، پُر از کلاغ شد.

هزار سال پیش نبود، صد سال پیش هم نبود، پار سال بود یا دو سال
پیش. نمی‌دانم. شاید هم چهار پنج سال پیش.
در گوشه‌یی از سرزمین ما دهکده‌یی بود.
در این دهکده با غی بود.
در این باغ، درخت قشنگ سبزی بود به نام سرو. و در
باغ دیگری، کنار جوی آب، توی همین دهکده درخت چناری
بود بزرگ و بلند.

نمی‌دانید چقدر کلاع: دسته دسته، هزار هزار، باجیغ و داد و قار قار.

روزی که کلاعها آمدند چرخ ریسک، نامه‌رسان مهربان، از دل و جان به‌آنها خوش آمد گفت: کلاعها، کلاعهای خوب و محترم! به خانه‌ی قشنگ ما خوش آمدید. چقدر محبت‌کردید که همه باهم آمدید. قدمتان روی چشم. قدمتان روی هرشاخه و برگ. کاش که اینجا به‌شما خوش بگذرد. بی‌خشید خیلی که می‌خواهم چیزی بپرسم از شما. آیا برای همیشه در ده ما می‌مانید یا فقط دو سه روزی به‌همه‌مانی آمده‌اید؟

یکی از کلاعها خنده‌ید: «قاہ قاہ قاہ» و گفت:

این پرنده چه حرف‌های خنکی می‌زند. خیال می‌کند دهکده مال اوست. خیال می‌کند درخت‌ها را خریده. و یکی دیگر گفت:

آهای پرنده! یادت باشد. مابه‌هر جا که بخواهیم می‌رویم. هر قدر بخواهیم می‌مانیم. هر کاری که دوست داشته باشیم می‌کنیم.

وهمه‌ی کلاعها با هم خنده‌یدند: قاہ قاہ قاہ.

پرنده‌ی کوچک هیچ دلگیر نشد. با خودش فکر کرد:
«چه کار می‌شود کرد. این حتماً اخلاق آنهاست.»

اما وقتی یکی از کلاعها بانوکش لانه‌ی قشنگ او را کند و از درخت پایین انداخت، پرنده کمی غصه‌دار شد. با وجود این باز هم شکایتی نکرد. و فکر کرد: «باید عیبی ندارد. شاید این هم عادت کلاع‌هاست که لانه‌ی پرندگان کوچک را خراب کنند. برای من، که اینقدر کوچکم، هر برگ، لانه‌ییست.» رفت و در سایه‌ی یک برگ کوچک چنار، خود را به‌خواب زد. درخت بلند چنار که حال و روز پرنده‌ی کوچک را دید گفت:

چرخ ریسک مهربان! از که قهر کردی بی که این وقت روز خودت را به‌خواب می‌زنی؟

پرنده‌ی دل شکسته گفت: لانه‌ام را کلاعها خراب کرده‌اند.

یکی دو روز بعد، تمام کلاعها، از دوستی سرو و چنار باخبر شدند. رفتند، روی چمن‌ها نشستند و گفتند: دوستی؟ این دیگر چه قصه‌ییست که درخت‌ها درست کرده‌اند؟

چرخ ریسک که در کناری نشسته بود گفت: کلا غهای محترم! این، قصه‌ی تازه‌یی نیست. سال‌هاست که آنها دوستان یکدیگرند.

اما، صدای نازک پرنده در میان قار قار کلا غها ناپدید شد.
آنها کمی آهسته گفت و گو کردند و بعد رفتند و روی سرو سبز نشستند.
یکی گفت: حالا، باور کردید که من دروغ نمی‌گفتم؟ درخت بلند چنار با درخت انجیر کنار دیوار دوست شده است. من امروز نامه‌ی چنار را برای درخت انجیر بدم.
یکی دیگر از کلا غها گفت: بله، درست است. اما من فکر می‌کرم که چنار بلند دوست سرو است.
چرخ ریسک به من اینطور گفته بود.

چنار بلند با سرو دوست بود، ولی دیگر از دست او خسته شده است.
چرخ ریسک فکر کرد که شاید کلا غها شو خی می‌کنند. به خودش گفت:
این کلا غها شو خی خوب هم بلد نیستند.
سر و سبز گفت: شما کلا غها چه دروغها از خودتان در می‌آورید؟ اما بدانید که دوستی ما به حرف کلا غها از میان نمی‌رود.

پرنده‌ی کوچک از این جواب شاد شد؛ اما کلا غ اول گفت: دروغ؟ چرا به ما بی احترامی می‌کنید
خانم سرو؟ اجازه می‌دهید آن نامه را بیاورم برایتان بخوانم؟

چرخ ریسک گفت: واه . . . چه دروغ‌ها. . . مثل اینکه نمایش می‌دهند.
کلاغ رفت و با برگ سبزی که از شاخه‌ی چنار کنده بود باز گشت.

— گوش کنید تا برایتان بخوانم: «درخت انجیر سر بزیر! خیلی وقت بودکه می‌خواستم برای شما نامه بدهم؛ ولی این پرنده‌ی کوچک قابل اعتماد نیست. حالا که کلاغ‌ها، پرنده‌گان خوب، به‌اینجا سفر

کردند من نامه‌ام را برایتان می‌فرستم. راستی که شما، درخت انجیر نازنین، چقدر سر بزیر و زیبا هستید. حیف که ما به‌هم نزدیک نیستیم. و من مجبورم روز و شب، سرو رانگاه‌کنم که نزدیک من است. این سرو، چقدر خود خواه است. سال پیش چندین نامه برای او فرستادم، ولی او هیچ جوابی به‌من نداد.»

سر و فریاد زد: این حرف، راست نیست. باور کنید!
من برگ‌های اورا می‌خواندم و جواب می‌دادم. پرنده‌ی کوچک!
مگر تو نامه‌های مرا به‌چنار بلند نمی‌رساندی؟

— چرا، چرا، می‌رساندم. حرف کلاغ‌ها را هیچ وقت باور نکن.
سر و از کلاغ خواهش کرد که بقیه‌ی نامه را نخواند؛ اما کلاغ،

برگ را برگرداند و روی دیگرش را خواند: «دوست‌من، درخت انجیر! پیش از آنکه

درخت سپیدار خشک را بیاندازند من شما را ندیده بودم، و گرنه ممکن نبود با درخت سرو دوست بشوم.

ببینید. او آنقدر خود خواه است که دلش می‌خواهد زمستان هم سبز باشد.»

سر و گفت: این‌که عیب من نیست. لباس سبز تنها لباس من است.

— بگذریم. . . چیزهای دیگری هم نوشته است؛ اما اگر بخوانم، سرو بیشتر غصه‌دار می‌شود.

سر و، دلشکسته گفت: اگر راست بگویید شاخه‌های من، حتماً از غصه خم می‌شود.

— نه. . . نه ای سرو سبز! حرف‌هایشان را باور نکن. خودت را تکانی بده و مگذار این

پرنده‌گان بد روی شاخه‌های خوب تو به‌گفت و گو بنشینند.

سر و فکری کرد و گفت:

کلاغ‌ها! بروید به درخت بلند بگویید من شادم که او دوست تازه‌یی پیدا

کرده است. من می‌خواهم که او خوش باشد. و هر دوست تازه، شادی

تازه‌ییست.

پرنده‌ی کوچک گفت:

من این پیام را برای درخت بلند می‌برم. او به قدر تو ساده نیست. او فریب کلاغ‌ها را

نمی‌خورد. او کلاغ‌ها را بهتر از تو می‌شناسد، و فرصت دو بهم زنی به آنها نمی‌دهد.

این پرنده‌گان نامه‌بان می‌خواهند دوستی‌ها را از میان بردارند. و تو، سرو سبز مهربان! بدان

نوک تمام پرنده‌های بد به سنگ می‌خورد.

اما، صدای نازک پرنده در میان قار قار کلاغها ناپدید شد.

آنها رفته و بر سر درخت بلند نشستند. چرخ ریسک می خواست داستان را برای او بگوید اما کلاغها
امان ندادند.

یکی گفت: حالا فهمیدید که سرو سبز با درخت سربه زیر انعیر دوست شده است؟
پرنده کوچک با گریه گفت:

وای برشما! چرا خجالت نمی کشید؟ آخر این که زندگی نشد.

کلاغ دیگر گفت: شنیدید که سرو چه پیامی برای درخت چنار فرستاد؟ من که نمی توانم چنار
را با خبر کنم. دلم برای او می سوزد.

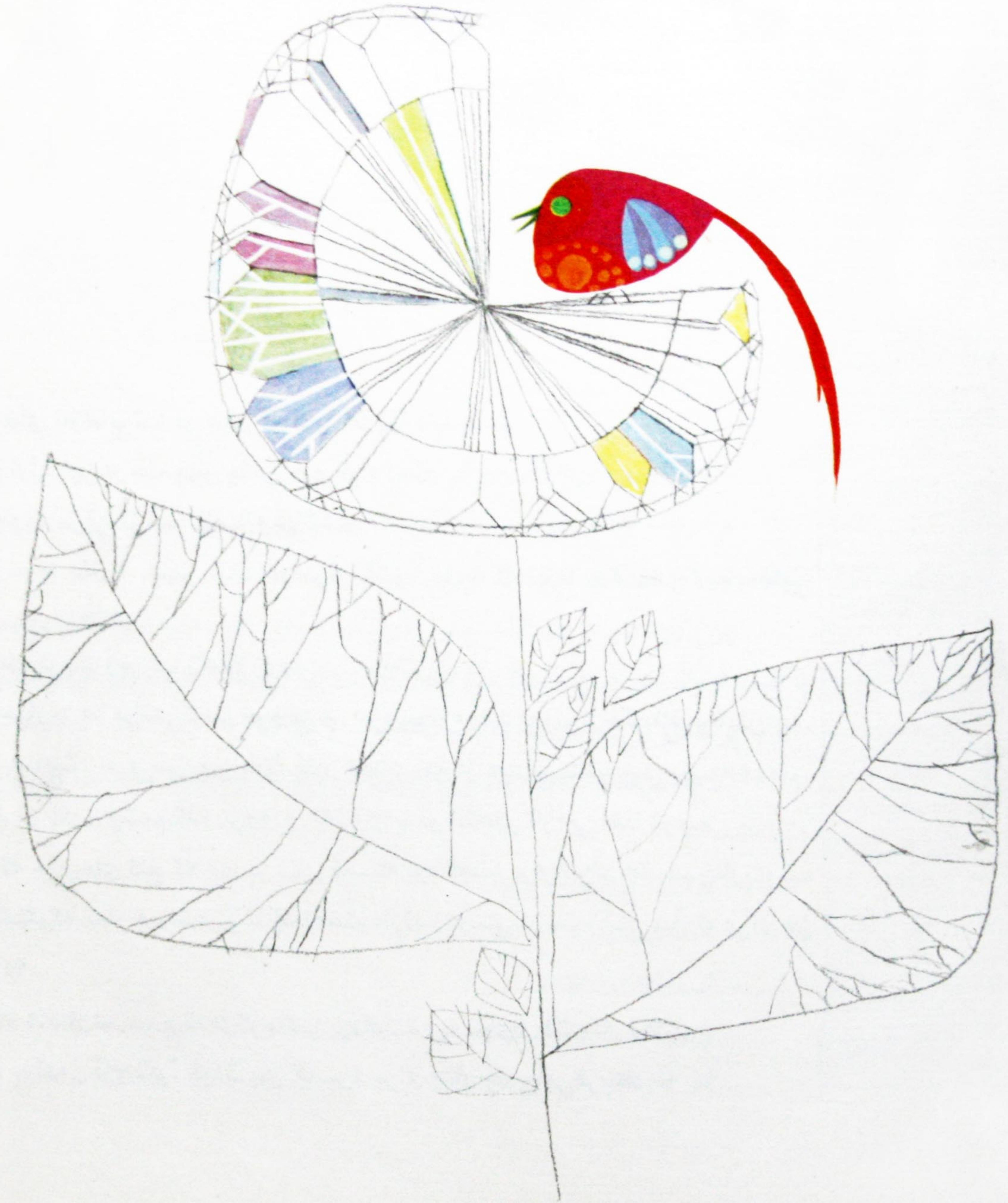
درخت بلند جواب داد: کلاغها، کلاغها! من شما را خوب می شناسم. گم شوید و پا از روی
شاخه های من بردارید. سرو سبز با من آنقدر مهربان است که هر گز حرف بدی به من نمی زند.

- کاش که اینطور بود؛ اما بیا و نامه بی برای او بده. بین چگونه نامه اات را جواب می دهد.
چرخ ریسک گفت: نامه را من می برم.

- هیچ عیبی ندارد. ما اجازه می دهیم، با اینکه مدت هاست تو پیام های سرو را به درخت بلند نمی رسانی.
چنار، روی برگی نوشت: سرو سبز مهربان من! ما همیشه دوستان خوب هم بوده ایم، و خواهیم بود.
وقتی چرخ ریسک نامه را برداشت و پرواز کرد آسمان را دید که پر از کلاغ است.

کلاغها دسته دسته، هزار هزار، با جیغ و داد و قارقار همراه او بودند.
پرنده کوچک فریاد زد:

«از جلوی من کنار بروید. راه مرا باز کنید!» اما کلاغها نامه را از چنگ او درآوردند، باز گشتند

و به چنار گفتند: این هم نامهات. سرو، آن را نغوانده پاره کرد.
پرندۀی رنگین غمگین؛ که تمام تنش درد می کرد، رفت روی شاخه‌ی کوتاه درختی نشست و شروع کرد
به آواز خواندن: «کلاع‌ها، کلاع‌ها! کلاع‌های بد! از این همه دروغ گفتن و میان دوستان خوب رابه‌هم زدن
چه فایده؟ از اینکه بشکنید قلب خوب این درخت‌های خوب را چه فایده؟ چه فایده کلاع‌ها، کلاع‌های بد؟»
درخت بلند چنار باز هم دلش نمی‌خواست حرف کلاع‌ها را باور کند. پرندۀی کوچک را صدا کرد و
گفت: برو به سرو من بگو که می‌تواند با تمام درخت‌های دنیا دوستی کند. من هم یکی از تمام درخت‌ها.
چرخ ریسک برخاست و گروه کلاع‌ها با او همراه شدند و بر سر سرو شاد نشستند. پرندۀی رنگین
فریاد زد: آخر بگذارید من هم حرفم را بزنم!

- نمی‌گویم، هیچ وقت نمی‌گویم.
 - درخت بلند! جواب سرو اینست: «من آنقدر قشنگم که تمام درخت‌های باغها دوستم
 دارند. دوستی درخت زشتی مثل تو برای من چه فایده دارد؟»
 چرخ ریسک، گریان گفت: «حرف‌هایشان را باور نکن. آنها تورا آزار می‌دهند» و کلاغی
 با خشم فریاد زد: چرخ ریسک دروغگو! آیا ماعین حرف‌های سرو را برای درخت‌بلند نگفته‌یم؟
 پرنده‌ی کوچک کوچک جواب داد: چرا، اما...
 کلاغ‌ها فرصت ندادند که چرخ ریسک حرفش را تمام‌کند، و سرو صدایی بزرگ به راه
 انداختند.
 - برویم، برویم، برویم...
 - قار قار قار...
 - از اینجا برویم.
 - برویم به جایی که از دوستی خبری باشد.
 - قار قار قار...

اما صدای نازک پرنده در میان قار قار کلاغ‌ها ناپدید شد.
 کلاغ اول: این درخت چنار چقدر خود خواه است.
 کلاغ‌دوم: حرفی نزنید، دل سرو می‌شکند.
 کلاغ سوم: بله... بهتر است فراموش کنیم. بیایید از اینجا برویم؛ برویم بهجایی
 که از دوستی خبری باشد.
 پرنده‌ی کوچک زیر لب نالید: زودتر... زودتر...
 کلاغ‌چبارم: اما من نمی‌توانم حرف نزنم. سرو بیچاره باید بداند درخت‌بلند برایش چه
 پیامی فرستاده است. سرو سبز مهربان! چنار گفت: «من از دوستی با تو خیلی خسته شده‌ام.
 دلم می‌خواهد از جلوی چشم کنار بروی و بگذاری با درخت‌های تازه‌یی آشنا شوم.»
 سرو، که حرف‌های تلغی کلاغ‌ها بر دلش نشسته بود، گفت: بروید به درخت‌بلند چنار بگویید
 من آنقدر قشنگم که تمام درخت‌های باغها دوستم دارند. دوستی درخت زشتی مثل تو برای من
 چه فایده دارد؟
 کلاغ‌ها شادمان شدند، پرنده‌ی کوچک را برداشتند و به سوی درخت چنار رفتند.
 - تو، پرنده‌ی دروغگو! خودت بگو که سرو برای چنار چه پیامی فرستاد.

روزها،
 و روزها،
 کلاغهای سر
 سرو ساده درخت
 بلند می‌نشستند و
 آوازهای پرکینه‌می خواندند.
 پرنده‌ی کوچک غمگین، گاه روی
 سرو می‌نشست، و گاه، روی شاخه‌های
 نیمه‌خشک چنار، و به آنها می‌گفت: درخت‌ها،
 رخت‌های خوب! حرف‌های مرا بشنوید و باور کنید.
 اما دیگر
 نه سرو به او گوش
 می‌سپرد نه درخت بلند.
 سرو به‌خود می‌گفت: بدون
 دوستی درخت بلند، من هیچ چیز
 را دوست ندارم. و چنار بلند، در باغ
 دیگر، کنار جوی آب، با خود می‌گفت:
 زندگی بدون دوستی چه خاصیت دارد؟
 چنار، آهسته آهسته ریشه‌هایش را از خاک بیرون.
 کشید و در هوای داغ تابستان نگه داشت. ریشه‌ها چیزی
 نمانده بود که از بی‌آبی و آفتاب خشک شوند. قنات دهکده، درخت
 بلند را که چنین دید به‌جوی آب گفت: سیرا بش کن. مگذار خشک
 شود! هرچقدر که آب می‌خواهد به او بده! جوی، هرچه آب داشت به‌زمین
 بخشید و گفت: زمین، ای زمین خوب! مگذار درخت بلند تشنه بماند. او به‌زودی
 خشک می‌شود. زمین گفت: افسوس! این درخت، بیشتر ریشه‌هایش را ازمن‌پس گرفته.
 است. من نمی‌توانم کاری بکنم. سرو سبز از کنار دیوار باغ، درخت بلند را دید که سخت بیمار.
 است. تعمیش تمام شد و با نخستین باد تندازی، کمر خم کرد. دیگر چیزی نمانده بود که بشکند.

چرخ‌ریسک
 که درمانده بود
 سرش را در میان
 شاخه‌های سرو فرو می‌کرد و
 می‌گفت:
 «برپا بمان ای سرو! من، با آواز خوبم
 برای تو قصه می‌گویم من با بالهای کوچکم
 ترا باد می‌زنم من با پرهای رنگینم
 ترا می‌آرایم
 من، سرانجام، یک روز برای تو نامه‌ی خوبی می‌آورم.
 برپا بمان ای سرو!
 و مگذار که کلاغهای بد کارشان را پیش ببرند.»

و گاهی برگ‌های خشک درخت چنار را مثل دانه از روی زمین برمی‌چید، به هردو روی آنها نگاهی می‌کرد و با خود می‌گفت: حیف که اشک، جلوی چشم‌هایم را گرفته‌است و نمی‌گذارد برگ‌ها را بخوانم. شاید در میان آنها نامه‌ی خوبی هم برای سرو باشد.

سرانجام، وقتی چرخ‌ریسک دانست که به تنها یی کاری از پیش‌نمی‌بردو زورش به کلاع‌هانمی‌رسد بار سفر بست و به راه افتاد. پیش از آنکه دهکده را ترک کند به دیدار دو درخت رفت و گفت: کمی صبر داشته باشید. تا کلاع‌ها اینجا هستند که کاری از دست من ساخته نیست. می‌روم شاید راهی برای نجات شما پیدا کنم.

درخت‌ها جوابی ندادند و کلاع‌ها قاهقاه خندیدند.
پرنده رفت و رفت تا خسته شد و روی سنگ بزرگی نشست.

سنگ گفت: پرنده‌ی کوچک! چرا اینقدر غمگینی؟ شاید شکارچی‌ها دوست را شکار کرده‌اند.
پرنده جواب داد: «نه... من برای دو درخت خوب غمگینم.» و داستان کلاع‌ها را باز گفت.
دل سنگ سوخت و به‌اوراهی رانشان داد: سیمرغ، پرنده‌ی بزرگ و نیرومند کوه را خبر کن. شاید او بداند که چه باید کرد.

پرنده گفت: متشرکم، سنگ مهربان. من می‌روم تا آن پرنده‌ی بزرگ را پیدا کنم.
رفت و رفت تا باز خسته شد و بر دامن کوهی فرود آمد.

کوه گفت: پرنده‌ی خسته، چرا اینقدر غمگینی؟ شاید دوست تورا از تو جدا کرده‌اند و به قفس انداخته‌اند.
پرنده جواب داد: «نه... غم من برای خودم نیست.» و داستان کلاع‌ها را دوباره گفت. و در پایان به‌پندی که سنگ داده بود اشاره کرد.

کوه گفت: خانه‌ی پرنده‌ی بزرگ، روی سر من است، نوک این قله‌ی بلند.
- متشرکم کوه مهربان. من به دیدار آن پرنده می‌روم.
- خوش آمدی رفیق من.

پرنده رفت تا بهنوك قله رسید. خانه‌ی سیمرغ را در میان برف‌ها شناخت. با صدای نازکش فریاد زد:
آه... ای پرنده‌ی بزرگ! چرا بی‌خبر نشسته‌یی؟ در سرزمین تو، کلاع‌ها، با دروغ‌هایشان
درخت‌ها را شکسته‌اند. درختان خوب در انتظار محبت تو هستند؛ نجاتشان بده.
سیمرغ، سر بالا کشید و گفت: تو کیستی؟ از کدام «درختان خوب» حرف می‌زنی؟ خانه‌ی مرا چگونه
پیدا کردی؟

پرنده‌ی کوچک تمام داستان را باز گفت؛ داستان کلاع‌ها و سنگ او کوه را.
پرنده‌ی بزرگ خندید و جواب داد: یک سیمرغ تنها هم کاری نمی‌کند. من پرندگان بزرگ شش
قله را خبر می‌کنم.

روز بعد، سی مرغ بزرگ تیزپر، در کنار هم، به‌سوی روستا روی آوردند.

باغ به آن باغ می رفت و نامه های درختان خوب را می دساند. زمین برای جوی آب پیامی فرستاد: «درخت بلند، آب را قبول می کند.» و جوی، قنات را خبر کرد: «درخت بلند، آب را قبول می کند.»

سره، کمر راست کرد و شادمانه خنید و به چرخ ریسک قشنگ گفت:
«روی شاخه های من خانه یی بساز، و با آواز خوبت برای من قصه یی بگو!»
پرنده رنگین کوچک جشنی به پا کرده بود. از این سو به آنسو می پرید و صدای آوازش تمام باغها را پر کرده بود.

چون زمستان فرا رسید و برف بارید، چنار، به سرو گفت: اکنون من به خواب آرامی فرومی روم، آسوده و سبک.
و سرو که جامه یی سپید پوشیده بود جواب داد: این هم لباس سفیدی از برف. من دیگر سبز نیستم.
و چنار گفت: چه سفید باشی چه سبز، فرقی نمی کند. تو خوبی، همیشه خوبی.
و پرندهان تیز پر به سوی قله ها و خانه های خویش باز گشتند.

پرنده کوچک سوال کرد: شما با کلاغها جنگ می کنید؟
آنها جواب دادند: نه... کلاغها هرگز با ما رو برو نمی شوند. آنها از سایه های ما فرار می کنند.

و چون سایه های پرندهان روی باغ های روستا کشیده شد، کلاغها دسته دسته و هزار هزار، با جیغ و داد و قار قار به سوی جنگل های دور و تاریکشان گریختند.

چرخ ریسک قشنگ، در قلب خود، جشنی به پا کرده بود.
پرندهان بزرگ روی دیوار باغها نشستند و ماجراهای دروغ های کلاغها را برای سرو و چنار نیمه خشک، موبه موهکایت کردند. درخت ها روح تازه یافتند. موجی از نشاط و خنده باغها را فرا گرفت. چرخ ریسک قشنگ پیاپی از این

اما، دوستان من!

یادتان باشد

کلاع‌ها هنوز

زنده‌اند.

کتابهایی که تا کنون منتشر شده است:

نوشتهای:

بهرام بیضایی	حیثیت و مرد دانا	فریده فرجام	مهماههای ناخوانده (چاپ سه)
م. آزاد	زال و سیرغ	سیاوش کسرانی	بعد از زمستان در آبادی ما (چاپ دوم)
جواد محاسن	برگ چشم آبی	فریده فرجام - م. آزاد	عمنوروز (چاپ سوم)
شهر بوش پارسی پور	قصه‌ی توپک فرمز	مهرداد بهار	جمشیدشاه (چاپ دوم)
سازمان انتشارات کانون	تصویرها	مهرداد بهار	سترن
سازمان انتشارات کانون	نقاشی تحت جمشید	بهرنگ	عادل سده کرگولو (چاپ پنجم)
نقش‌های جانوران در آثار تاریخی ایران	نادر ابراهیمی	نادر ابراهیمی	درز
سازمان انتشارات کانون	گردآفرید	فریده فرجام	کل سرمه سورمه (چاپ سه)
سازمان انتشارات کانون	دخترگ دریا	م. آزاد	قصه‌ی خوش (چاپ دوم)
نادر ابراهیمی	قصه‌ی گل قالی	محمدعلی سپانلو	اعبر حدود
		منوجه نسبتی	گل اوهد بهار اوهد (چاپ دوم)
		بهمن دادخواه	گیلان
		رضامرزان	طلسم شهر تاریکی
		م. آ. به آذین	حورشیدخانوم (چاپ دوم)
		سیروس ملاهیار	شاعر و آفتاب (چاپ دوم)
		غلامحسین ساعدی	گمشده‌ی لب دریا (چاپ دوم)
		نادر ابراهیمی	کلاغها (چاپ دوم)
		فریدون هدایت‌پور	شهر ماران
		نقی کیارستمی	فهیمان (چاپ دوم)
		نادر ابراهیمی	ست‌چاب‌ها
		مجید نفسی	راز کلمه‌ها (چاپ دوم)
		حیار با غجه‌بان	بابا بر قی (چاپ دوم)
		نیما بوشیج	آهو و پرندۀ‌ها (چاپ دوم)
		داریوش آشوری	بول و اقتصاد
		سازمان انتشارات کانون	بهلوان بهلوانان (چاپ دوم)
		میگل	من حرفی دارم که فقط شما بجهه‌ها
		شهر طلا و سرب	باور میکنید
		گل‌گمش	شعرهایی برای کودکان
		انسان، در گنرگاه تاریخ	بزی که گم شد
		ماجراجوی جوان	نوکایی در قفس (چاپ دوم)
		برکه‌ی آتش	سرگذشت کنور کرچک
		نیما بوشیج	عبدالرؤزاق بهلوان
		منوجه آتشی	
		سازمان انتشارات کانون	
		تیستو	

ترجمه‌های:

غلامرضا امامی	فرزند زمان خویشن باش
مهبد امیرشاهی	دانستان اتم (چاپ دوم)
جمبله‌ی صمدی	سرگذشت نفت
الامحمدی	آنات در سبم‌ها
م. آزاد	سلامت مایه‌ی نشاط است (چاپ دوم)
ثریا کاظمی	کودک، سریاز و دریا (چاپ دوم)
د. فهرمان	بجه چطور به دنیا می‌آید
لبی گلستان	کتاب ستار گان
احمد خواجه نصیر طوسی	میگل
فریدون دولتشاهی	شهر طلا و سرب
ع. نوریان	احمدرضا احمدی
هانیبال الخاص	م. آزاد
ابلین، سگال. م. زمانی	انسان، در گنرگاه تاریخ
محمد قاضی	نادر ابراهیمی
محمد رضا زمانی	ماجراجوی جوان
احمد خواجه نصیر طوسی	برکه‌ی آتش
لبی گلستان	نیما بوشیج

با جلد شمیز ۳۵ ریال

بها:

با جلد اعلا ۵۵ ریال

چاپ و صحافی شرکت افت «سهامی خاص»

سازمان انتشارات

کانون پژوهش فخری کودکان و نوجوانان

